

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та маркетингу (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК 3

Філіп Л. О. Філіпковська
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 30 » 08 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки», 29 «Міжнародні відносини»,

(шифр і найменування галузі знань)

07 «Управління та адміністрування», 28 «Публічне управління та адміністрування»

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»,

(код і найменування спеціальності)

292 «Міжнародні економічні відносини»,

(код і найменування спеціальності)

075 «Маркетинг»,

(код і найменування спеціальності)

071 «Облік і оподаткування»,

(код і найменування спеціальності)

072 «Фінанси, банківська справа і страхування»,

(код і найменування спеціальності)

073 «Менеджмент»,

(код і найменування спеціальності)

281 «Публічне управління та адміністрування»

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства»,

(найменування освітньої програми)

«Міжнародна економіка», «Маркетинг»,

(найменування освітньої програми)

«Облік і оподаткування», «Облік і аудит»

(найменування освітньої програми)

«Фінанси, банківська справа і страхування»,

(найменування освітньої програми)

«Фінанси і кредит»,

(найменування освітньої програми)

«Менеджмент», «Управління проектами», «Логістика»,

(найменування освітньої програми)

«Менеджмент організацій та адміністрування»

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2019 рік

Робоча програма «Економіка підприємства»

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальностями 051 «Економіка», 292 «Міжнародні економічні відносини, 075 «Маркетинг», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування»

освітніми програмами «Економіка підприємства», «Міжнародна економіка», «Маркетинг», «Облік і оподаткування», «Облік і аудит», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Фінанси і кредит», «Менеджмент», «Управління проектами», «Логістика», «Менеджмент організацій та адміністрування».

«30» серпня 2019 р., – 10 с.

Розробник: Ревенко Д.С., доцент, канд. екон. наук, доцент

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

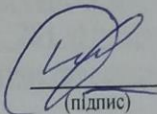
Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри економіки та маркетингу

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «30» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри д. е. н., професор

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

І. О. Давидова

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	<p style="text-align: center;">Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»,</u> <u>29 «Міжнародні відносини», 07</u> <u>«Управління та адміністрування, 28</u> <u>«Публічне управління та адміністрування»</u></p> <p style="text-align: center;">Спеціальність <u>051 «Економіка», 292 «Міжнародні економічні відносини, 075</u> <u>«Маркетинг», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,</u> <u>073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування»</u></p> <p style="text-align: center;">Освітня програма <u>«Економіка підприємства»,</u> <u>«Міжнародна економіка»,</u> <u>«Маркетинг», «Облік і оподаткування», «Облік і аудит»,</u> <u>«Фінанси, банківська справа та страхування», «Фінанси і кредит»,</u> <u>«Менеджмент», «Управління проектами», «Логістика»,</u> <u>«Менеджмент організацій та адміністрування».</u></p> <p style="text-align: center;">Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p>	Цикл професійної підготовки
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2019/2020
Індивідуальне завдання – за виданими варіантами		Семестр
Загальна кількість годин – 120		3-й
		Лекції*
		32 годин
	Практичні, семінарські*	
	24 годин	
	Лабораторні*	
	–	
	Самостійна робота	
	64 годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 4.		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

– для денної форми навчання – 56 / 64.

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств.

Завдання: Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційній системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємством.

Результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- теорії та моделі підприємств;
- основи підприємництва;
- товарну та цінову політику підприємства;
- персонал підприємства, продуктивність та оплату праці;
- основний капітал;
- оборотний капітал;
- інвестиції;
- інноваційну діяльність;
- організацію операцій діяльності;
- економічну безпеку підприємства.

вміти:

- оцінювати зовнішнє середовище підприємства;
- аналізувати структуру та управління підприємством;
- оцінювати ринок та продукцію;
- прогнозувати та планувати діяльність підприємства;
- обґрунтовувати виробничу програму підприємства;
- забезпечувати конкурентоспроможність продукції;
- розраховувати витрати підприємства;
- аналізувати діяльність підприємства;
- оцінювати ефективність діяльності підприємства;
- оптимізувати бізнес-процеси на підприємстві.

мати уявлення:

– про роль і місце економічної діяльності підприємства як суб'єкту господарювання.

мати навички:

- проведення дослідження та аналізу діяльності підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: статистика, мікроекономіка, менеджмент, маркетинг, стратегія підприємства, фінанси.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Змістовний модуль 1. Нормативно-правове і ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми. сучасне підприємництво

Підприємство: поняття, сутність та економічні основи функціонування. Сутність сучасного підприємництва. Функції сучасного підприємництва. Організаційно-правові форми підприємств. Класифікація підприємств.

Тема 2. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

Характеристика зовнішнього середовища підприємства. Основні фактори зовнішнього середовища прямого впливу. Основні фактори зовнішнього середовища непрямого впливу.

Тема 3. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

Класифікація і характеристика кадрів підприємства. Розрахунок чисельності працівників підприємства. Продуктивність праці і резерви її підвищення. Розрахунок заробітної плати. Показники руху персоналу.

Тема 4. Інтелектуальний капітал

Сутність поняття інтелектуального капіталу підприємства. Структура інтелектуального капіталу. Методи оцінки інтелектуального капіталу.

Тема 5. Основний капітал

Економічна сутність, класифікація та структура основного капіталу. Методи оцінки основних фондів. Знос і амортизація основних фондів. Показники ефективності використання основних фондів.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. Ефективність діяльності підприємства

Тема 1. Оборотний капітал

Склад, структура оборотних коштів підприємства. Оцінка і нормування оборотних виробничих засобів. Показники оборотності оборотних коштів. Напрями підвищення оборотності оборотних коштів. Показники використання оборотних коштів.

Тема 2. Інвестиції та інноваційна діяльність

Економічна сутність та класифікація інвестицій. Інвестиційний процес. Інвестиційна політика підприємства. Інноваційна діяльність: основні поняття. Особливості інноваційного розвитку економіки. Управління інноваційним розвитком підприємства.

Тема 3. Витрати підприємства

Характеристика і класифікація витрат підприємства. Поняття собівартості продукції. Характеристика кошторису витрат і калькулювання собівартості.

Тема 4. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання

Загальні аспекти фінансової діяльності підприємства. Фінансова звітність підприємства та оцінка результатів фінансової діяльності. Рентабельність підприємства.

Тема 5. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність

Поняття про ефект і ефективність. Показники економічної ефективності і комплексна оцінка ефективності діяльності підприємства. Конкурентоспроможність підприємства.

Модульний контроль

Модуль 2. Індивідуальне завдання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Нормативно-правове і ресурсне забезпечення діяльності підприємства					
Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми. сучасне підприємництво	10	3	2	–	5
Тема 2. Зовнішнє середовище господарювання підприємства	10	3	1	–	6
Тема 3. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	10	3	1	–	6
Тема 4. Інтелектуальний капітал	12	4	2	–	6
Тема 5. Основний капітал	12	3	2	–	7
Модульний контроль	2				2
Разом за змістовним модулем 1	56	16	8	–	32
Змістовний модуль 2. Ефективність діяльності підприємства					
Тема 6. Оборотний капітал	8	3	3	–	2
Тема 7. Інвестиції та інноваційна діяльність	13	4	4	–	5
Тема 8. Витрати підприємства	9	3	1	–	5
Тема 9. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання	11	3	4	–	4
Тема 10. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність	11	3	4	–	4
Модульний контроль	2			–	2
Разом за змістовним модулем 2	54	16	16	–	22
Усього годин	110	32	24	–	54
Модуль 2					
Індивідуальне завдання	10	–	–	–	10
Усього годин	120	32	24	–	86

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Види підприємств, їх організаційно-правові форми. сучасне підприємництво.	2
2	Зовнішнє середовище господарювання підприємства.	1
3	Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	1
4	Інтелектуальний капітал.	2
5	Основний капітал.	2
6	Оборотний капітал.	3
7	Інвестиції та інноваційна діяльність	4
8	Витрати підприємства.	1
9	Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.	4
10	Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.	4
	Разом	24

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Види підприємств, їх організаційно-правові форми. сучасне підприємництво. Класифікація підприємств.	5
2	Зовнішнє середовище господарювання підприємства. Основні фактори зовнішнього середовища непрямого впливу.	6
3	Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці. Показники руху персоналу.	6
4	Інтелектуальний капітал. Методи оцінки інтелектуального капітал.	6
5	Основний капітал. Показники ефективності використання основних фондів.	7
6	Модульний контроль 1	2
7	Оборотний капітал. Показники використання оборотних коштів. Управління інноваційним розвитком підприємства.	3
89	Інвестиції та інноваційна діяльність. Управління інноваційним розвитком підприємства.	4
10	Витрати підприємства. Характеристика кошторису витрат і калькулювання собівартості продукції.	1
11	Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання. Рентабельність підприємства.	4
12	Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність. Конкурентоспроможність підприємств.	4
13	Модульний контроль 2	2
14	Індивідуальне завдання	10
	Разом	86

7. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (3 семестр денна форма) відповідно до варіанту.

8. Методи навчання

Проведення аудиторних лекційних, практичних (семінарських) занять, індивідуальні консультації (при потребі), самостійна робота студентів з матеріалами, що підготовлені кафедрою (підручники, методичні посібники).

9. Методи контролю

Письмовий модульний контроль, поточний контроль, підсумковий контроль у вигляді іспиту.

10. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

10.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	4	5	20
Модульний контроль	5...25	1	5...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	4	5	20
Модульний контроль	5...25	1	5...25
Виконання і захист РГР (РР, РК)	10	1	10
Усього за семестр			60...100

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту/заліку складається з двох теоретичних питань і однієї практичної задачі.

10.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- знання основ економіки підприємства;

- вміння вирішувати практичні завдання з дисципліни.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- знання студентом «лекційного мінімуму».

10.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та домашні завдання. Вміти самостійно давати характеристику капіталу підприємства, трудовим ресурсам, витратам, рентабельності.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі лабораторні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

11. Методичне забезпечення

1. Ревенко, Д. С. Экономика предприятия : учеб. пособие / Д. С. Ревенко. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2015. – 118 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Зайцев Н.Л. Экономика промышленного предприятия: учеб. / Н.Л. Зайцев. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 384с.

2. Иващенко Н.П. Экономика фирмы: учеб. / под ред. Н.П. Иващенко. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 528с.

3. Мельник Л.Г. Экономика предприятия: учеб. пос. / под ред. Л.Г. Мельника. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2013. – 683с.

4. Волков О.И. Экономика предприятия : учеб / под ред. О.И. Волкова, О.В. Девяткина. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 601с.

5. Карлика А.Е. Экономика предприятия : учеб. / под ред. А.Е. Карлика, М.Л. Шухгальтер. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 432с.
6. Волков О.И. Экономика предприятия : учеб / под ред. О.И. Волкова. – М.: ИНФРА-М, 2011. – 520с.
7. Аветисова А. О. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів / А. О. Аветисова, Н. С. Палій, Ю. Ю. Юрченко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 208 с.
8. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності / О. Кононенко, О. Маханько. – Х. : Фактор, 2008. – 208 с.

Допоміжна

1. Бабушкин А. И. Экономика предприятия: учеб. пособие / А. И. Бабушкин. – Х. : Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2003. – 449 с.
2. Головинов, Н. И. Экономика предприятия: учеб. пособие для студентов заочной формы обучения / Н. И. Головинов, В. О. Протопопова. – Донецк : ДонГУЭТ, 2003. – 204 с.
3. Инвестиционный бизнес: учеб. пособие / под общ. ред. Ю. В. Яковец. – М. : Изд-во РАГС, 2002. – 342 с.
4. Измайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / К. В. Измайлова. – 2-е вид., стереотип. – К. : МАУП, 2001. – 152 с.
5. Казанцев А. К. Менеджмент в предпринимательстве: учеб. пособие / А. К. Казанцев, А. А. Крупанин. – М. : Инфра-М, 2003. – 230 с.
6. Предпринимательство : учеб. / под ред. М. Г. Лапусты. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Инфра-М, 2002. – 520 с.
7. Румянцева Е. Е. Финансы организаций: финансовые технологии управления предприятием: учеб. пособие / Е. Е. Румянцева. – М. : Инфра-М, 2003. – 459 с.
8. Управление организацией : учеб. / под ред. А. Г. Поршнева, З. П. Румянцевой, Н. А. Саламатина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Инфра-М, 2003. – 716 с.
9. Экономика предприятия : учеб. / под ред. А. Е. Карлика, М. Л. Шухгальтера. – М. : Инфра-М, 2002. – 432 с.
10. Экономика предприятия (фирмы) : учеб. / под ред. О. И. Волкова, О. В. Девяткина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Инфра-М, 2003. – 601 с.